

2017 / USKALTAVA

2023 / ROHKEA

2030 / INNOTAVA

Kouvola kasvuun

KOUVOLAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖOHJELMAN VUOSIRAPORTTI 2019

Kouvola®

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Ympäristöasiat tilinpäätöksessä	2
3. YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMINEN.....	5
a. KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT	5
b. ENERGIA.....	6
c. ELINYMPÄRISTÖ	11
d. TOIMINTATAPA.....	16
4. YHTEENVETO	19

1. Johdanto

Tämä raportti on laadittu kaupunginvaltuustossa 6.6.2016 hyväksytyn ympäristöohjelman mukaisesti. Ohjelma oli ajoitettu vuosille 2017-2020. Ympäristöohjelman päivitys aloitettiin loppuvuodesta 2018 ja uusi ohjelma hyväksyttiin valtuustossa 10.2.2020. Se korvaa aiemman ohjelman ja vuoden 2020 osalta tullaan raportoimaan uuden ohjelman mukaisesti.

Keskeiset päivityksessä toteutetut muutokset koskevat tavoitteita, jotka vanhassa ohjelmassa koskivat ainoastaan kaupunkiorganisaatiota ja olivat vuositasolle määritettyjä. Uuden ohjelman avulla pyritään vaikuttamaan koko kaupunkiin ja useamman vuoden jaksoille sovittujen toimenpiteiden vaikutuksia seurataan monilla eri tasoisilla mittareilla. Pitkän ajan tavoitteet on asetettu vuoteen 2030.

Tämä vuoden 2019 raportti on pyritty pitämään tiiviinä, koska edelliseen, vuoden 2018 raporttiin nähden ei merkittäviä toiminnallisia muutoksia tapahtunut. Keskeisenä syynä siihen oli uuden ympäristöohjelman valmistelu ja tarve käydä sen yhteydessä huolellinen vuoropuhelu tuleville vuosille määritettävistä toiminnoista. Lisäksi Kouvola liittyi kaupunginvaltuuston päätöksellä hiilineutraalien kuntien foorumiin (Hinku), mikä toi lisävaatimuksia aiempaan nähden. Tämä raportti on yhteenveto aiemman ohjelman tavoitteiden saavuttamisesta, mutta laajempi toimenpiteitä koskeva analysointi on jätetty pois. Ympäristöohjelman toteuttamista ja kytkeytymistä kaupunkistrategiaan on kuvattu aiempien vuosien raporteissa.

Taloudelliset tunnusluvut esitetään omana lukunaan, minkä lisäksi kustannuksia on käsitelty Ympäristöohjelman toteutuminen -osiossa, mikäli ne ovat olleet tavoitteiden mittareina.

2. Ympäristöasiat tilinpäätöksessä

Ympäristöasioihin liittyvät menot, tulot ja investoinnit kootaan Kouvolassa kirjanpitolausakunnan kuntajaoston suosituksen mukaisesti. Tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva kunnan ympäristönsuojeluun käyttämistä resursseista ja saaduista taloudellisista hyödyistä. Kirjanpitojärjestelmä ei toistaiseksi mahdollista vielä kaikkien ympäristötalouteen liittyvien lukujen kokoamista, mutta kootun tiedon informaatioarvoa voitaneen kuitenkin pitää melko hyvänä toiminnan ohjaamiseksi.

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit koostuvat seuraavista osa-alueista: Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu, vesiensuojelu ja jätevesien käsittely, jätehuolto ja roskaantumisen, maaperän ja pohjaveden suojelu, melun ja värinän torjunta, luonnonsuojelu ja maisemansuojelu, ympäristönsuojelun viranomaistehtävät ja ympäristönsuojelun edistäminen.

Vuonna 2019 ympäristötuotot olivat 273 000 euroa ja ympäristökulut 3 089 000 euroa (taulukko 1). Investointeja ympäristönsuojelun edistämiseksi tehtiin 1 885 000 eurolla. Suhteelliset osuudet on esitetty kuvissa 1, 2 ja 3.

Taulukko 1. Kouvola ympäristötalous vuonna 2019.

Kouvola Ympäristötalous 2019	Tuotot 1000 €	Kulut 1000 €	Investoinnit 1000 €
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	60	608	0
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	647	0
Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy	4	1126	9
Maaperän ja pohjaveden suojelu	0	7	0
Melun ja värinän torjunta	0	0	726
Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu	0	59	559
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	162	565	0
Ympäristönsuojelun edistäminen	47	77	591
Yhteensä	273	3089	1885

Suurimmat kulut aiheutuivat jätehuollosta ja roskaantumisen ehkäisystä, yhteensä 1 126 000 euroa.

Summa kattaa kaupungin kiinteistöjen jätehuollon sekä ulkoalueiden, kuten puistojen ja liikennealueiden puhtaanapidon ja roskien siivouksen. Kuluissa ei ole mukana kaikkia roskaantumisesta ja laittomista kaato-paikoista aiheutuneita kuluja, joita kertyy mm. tarkastuskäynneistä, kirjaamisista ja yhteydenpidosta eri osapuolten välillä. Lisäksi varsinaiseen siivoamiseen osallistuu puisto- ja liikennealueiden puhtaanapidosta vastaavien lisäksi muita kaupungin palveluyksiköitä.

Ulkoilman ja ilmastonsuojelun kulut koostuvat ilmanlaadun tarkkailusta, hiekoitushiekan ja katupölyn poistosta ja kevyen liikenteen edistämisestä, yhteensä 608 000 euroa. Ilmanlaadun tarkkailusta tuli myös laskutettavaa tuloa ja kevyen liikenteen edistämiseen saatiin hankeavustusta.

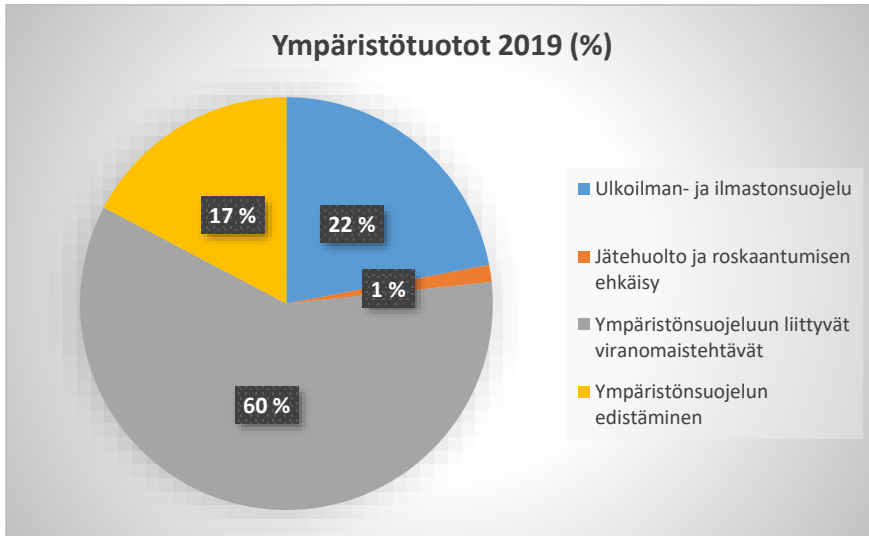
Vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn kulut (646 000 euroa) muodostuvat kiinteistöjen jätevesimaksuista ja vesiensuojeluyhdistyksen jäsenmaksusta. Maaperän ja pohjaveden suojelussa muodostui vielä hieman kuluja Pohjankorven pohjaveden puhdistushankkeen seurannasta.

Meluntorjuntatöinä toteutettiin Kaunisnurmen meluaita sekä Keltin meluvalli. Investointien suuruus oli yhteensä 726 000 euroa. Kymijoen ulkoilureitin rakentamiseen liittyvät investoinnit (559 000 euroa) näkyvät kohdassa "luonnonsuojelu ja maisemansuojelu". Kuluja aiheutui lisäksi luontopolkujen rakenteiden ylläpidosta ja vieraslajien torjunnasta.

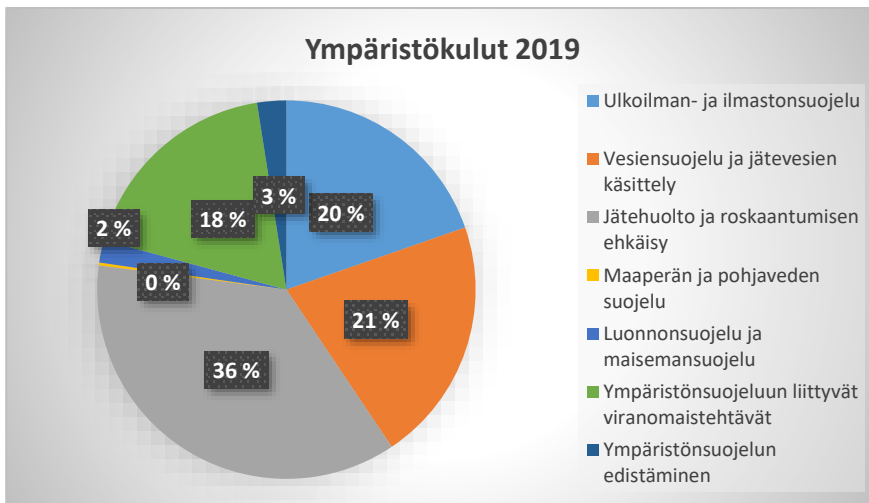
Ympäristönsuojeluviranomaiselle maksettavista lupa- ja muista maksuista tuli pääosa ympäristötuloista, yhteensä 162 000 euroa. Kuluina kirjattiin viranomaistyöhön liittyvät palkat ja toimintakulut 565 000 euroa.

Ympäristönsuojelua edistettiin vuoden 2019 aikana monin tavoin, joista ympäristökuluina on ilmoitettu varhaiskasvatuksen ympäristökasvatushankkeet ja Kouvola osuus Kymenlaakson energianeuvonnasta, yhteensä 77 000 euroa. Samoista lähteistä ovat peräisin myös tulot 47 000 euroa. Investoinnit (591 000 euroa) koostuvat Viialan liikuntasalin valaistuksen uusimisesta, Kouvola-talon automaatioinvestoinnista, Paraatikentän valaistuksesta ja katuvalaistuksen vaihtamisesta led-valoiksi, mikä on jatkoa edellisten vuosien investoinneille. Led-valaistukseen siirtyminen säästää merkittävässä määrin energiaa ja rahaa.

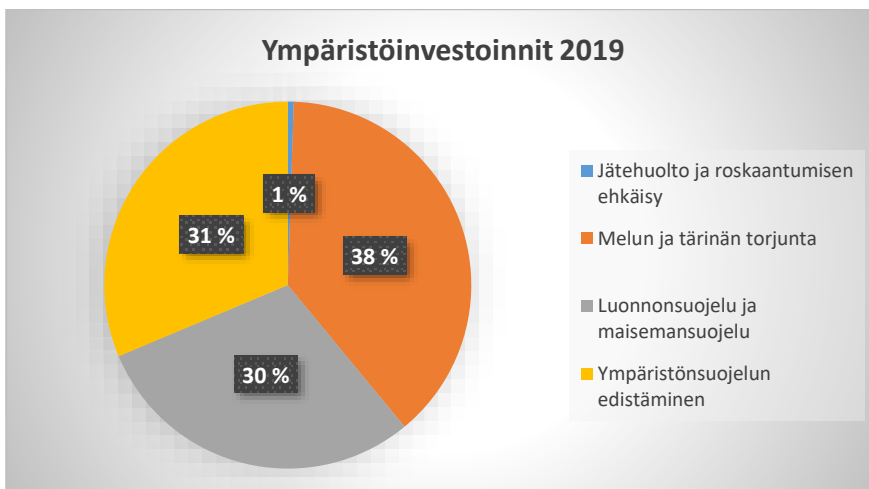
Ympäristöohjelman tavoitteisiin liittyvät taloudelliset tulokset on esitetty kunkin tavoitteen yhteydessä luvussa 3.

Kuva 1. Kouvolan kaupungin ympäristötuottojen suhteelliset osuudet vuonna 2019 (%).

Kuva 2. Kouvolan kaupungin ympäristökulujen suhteelliset osuudet vuonna 2019 (%).

Kuva 3. Kouvolan kaupungin ympäristöinvestointien suhteelliset osuudet vuonna 2019 (%).

3. YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMINEN

Ympäristöohjelma 2017-2020 koostuu neljästä teemasta, jotka ovat

- a) kasvihuonekaasupäästöt,
- b) energia,
- c) elinympäristö ja
- d) toimintatapa.

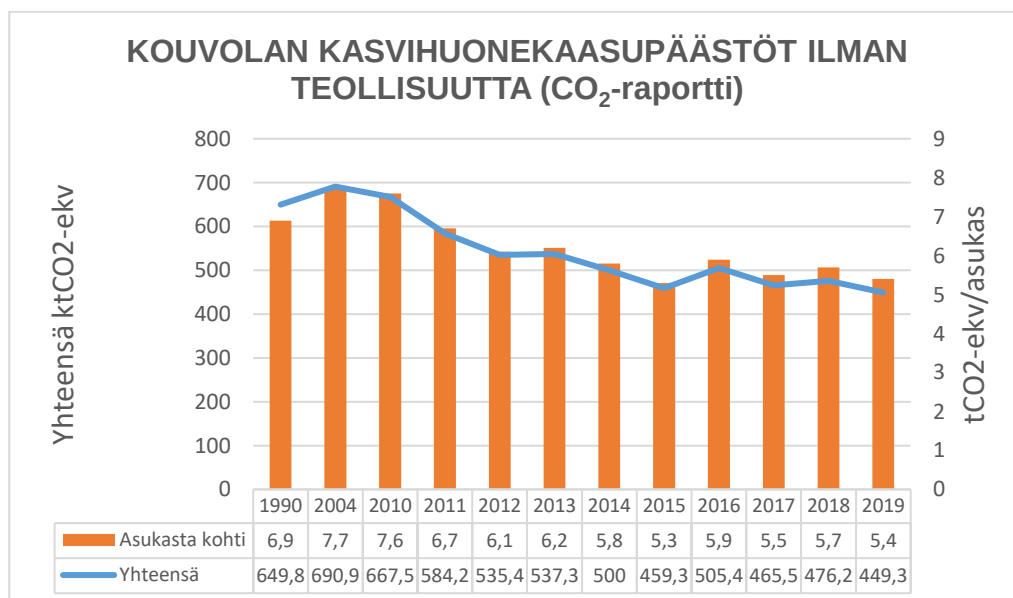
Ympäristöohjelmassa on edellä esiteltyjen teemojen alla yhteensä 9 tavoitetta mittareineen. Seuraavassa on arvioitu tavoitteiden toteutumista teemoittain.

a. KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

Tavoite: Kouvolan alueen kasvihuonekaasupäästöt (ei sis. teollisuuden osuutta) laskevat 40 % v. 1990 tasosta. **Mittari:** CO₂-päästöt/asukas.

Tilanne: Kasvihuonekaasupäästöt

Kuvan 4 mukaisesti päästöt ovat laskeneet 22 % vuoden 1990 tasosta (6,9 → 5,4 t CO₂-ekv.as; vuoden 2019 luku perustuu ennakkotietoon). Tavoitteen saavuttaminen vuoden 2020 kuluessa vaikuttaa mahdottomalta. Päästöjen väheneminen perustuu pääosin yleiseen kehitykseen energian tuotannon ja käytön osalta Suomessa. Toisin sanoen Kouvolassa ei ole onnistuttu toteuttamaan toimia, jotka olisivat olleet tehokkaampia kuin Suomessa keskimäärin.

Kuva 4. Kouvolan kasvihuonekaasupäästöt. Lähde: CO₂-raportti.

Vaikka kasvihuonekaasupäästöjen määrällisiä tavoitteita ei olla saavuttamassa, ovat ohjelmaan kirjatut toimenpiteet pääosin toteutuneet. Näitä ovat esim. Hinku-verkostoon liittyminen ja kasvihuonekaasupäästöjen seuranta.

b. ENERGIA

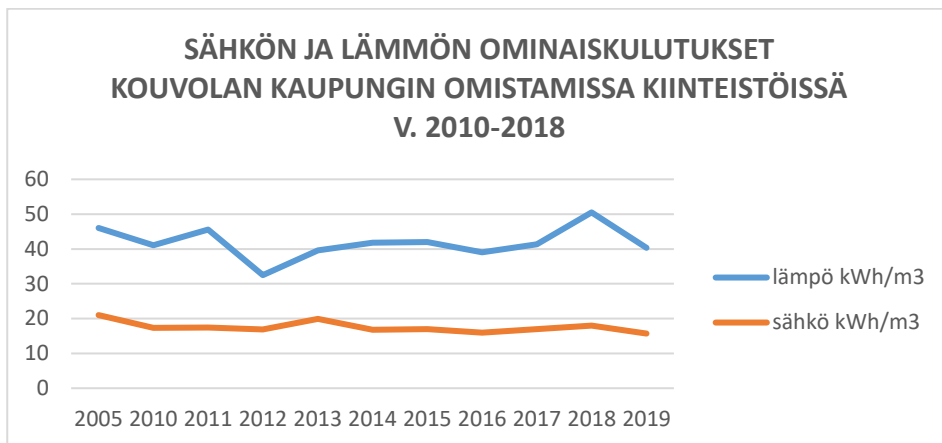
Tavoite 1/3: Kaupunkiorganisaation oma energian- ja vedenkulutus vähenee 1 % / vuosi. Mittarit: Ominaisenergiankulutus lämpö, sähkö, polttoaineet, MWh, kWh/m³ ja €; ominaisvedenkulutus, l/m³ ja €.

Tilanne: Energia ja vesi

Kaupungin kiinteistöjen osalta ominaiskulutukset ovat vedenkulutusta lukuun ottamatta vähentyneet tavoitteen mukaisesti tai enemmän (taulukko 2, kuva 5 ja kuva 6). Polttoaineista tarkastelussa on mukana lämmitykseen käytetty kevyt polttoöljy. Myös kaupungin käytössä olevien ajoneuvojen polttoaineen kulutusta seurataan (kuva 7), mutta sitä ei ole suhteutettu (esim. ajoneuvojen määrään) niin, että eri vuosia voitaisiin verrata.

Taulukko 2. Energiankulutustavoitteiden toteuma.

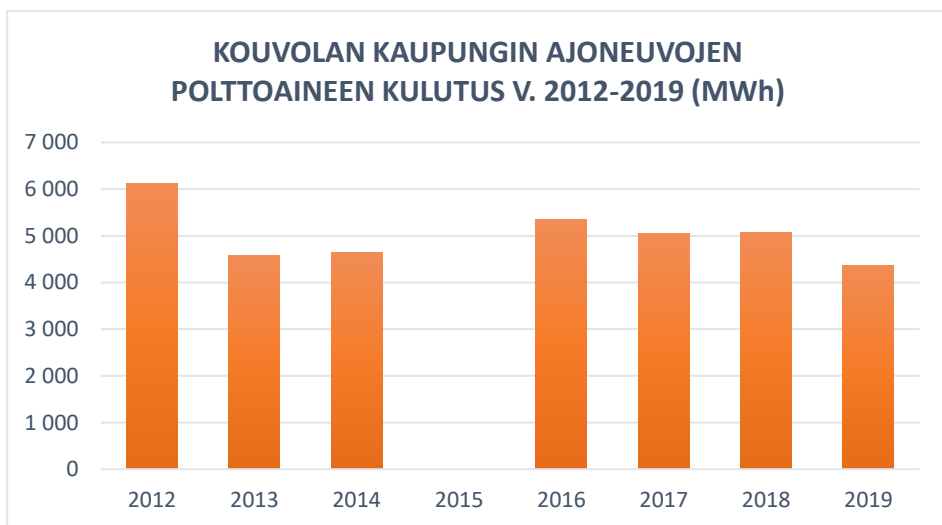
Energian- ja vedenkulutus	2014	2019	Tavoite 2020 (verrattuna v. 2014)	Toteumatilanne 2019
Ominaiskulutus, lämpö kWh/m ³	48,1	40,3	45,7	Toteutunut
Ominaiskulutus, sähkö kWh/m ³	16,8	15,7	16	Toteutunut
Ominaiskulutus, vesi l/m ³	106,4	113,7	101	Ei toteutunut

Kuva 5. Sähkön ja lämmön ominaiskulutukset.

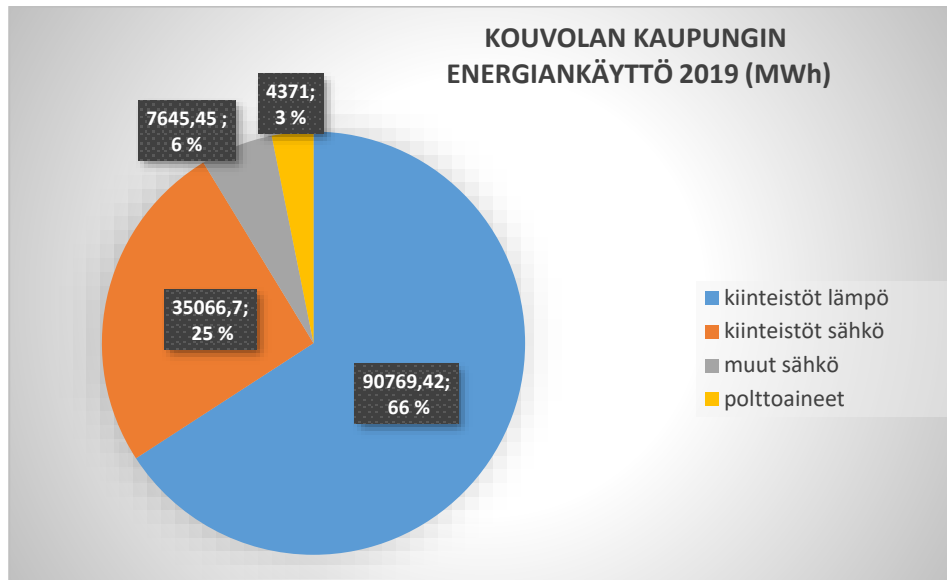

Kuva 6. Veden ominaiskulutus. Vuosien 2017 ja 2018 tiedot puuttuvat.

Kuva 7. Ajoneuvojen polttoaineen kulutus. Vuoden 2015 tieto puuttuu.

Kuvassa 8 on kaupungin energiankäyttö sekä kiinteistöjen että muun käytön (ulkoalueiden sähkö, ajoneuvojen polttoaineet) osalta. Valtaosa energiasta kuluu kiinteistöihin ja niissä etenkin lämmitykseen. Toimenpiteitä energiankäytön tehostamiseksi tehtiin vuoden 2019 aikana uusimalla Viialan liikuntasalin ja Paaraatikentän valaistus led-valaisimilla ja Kouvola-talon automaation modernisoinnilla. Kouluissa toteutettiin ns. kiinteistökierrokset, joissa moniammatillinen ryhmä arvioi kiinteistöjen kunnon ja teki monessa tapauksessa korjaustoimenpiteitä, joilla on vaikutusta energiankäyttöön ja sisäilmaan.

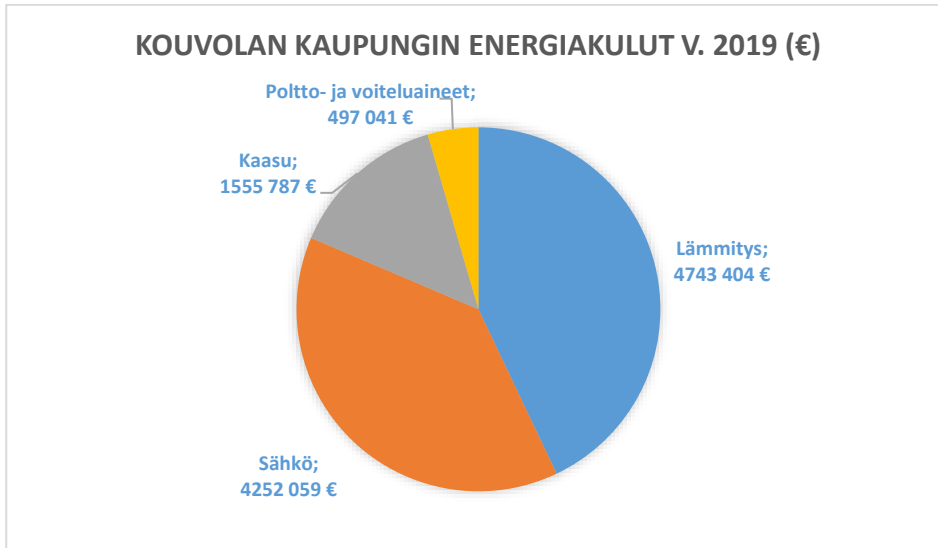
Kuva 8. Kouvola kaupungin energiankäyttö vuonna 2019 (MWh ja %).

Kustannukset: Energia ja vesi

Kouvola kaupungin energiakustannukset vuonna 2019 olivat yhteensä 11 048 291 € (kuva 9). Lämmityksen osuus oli 43 % ja sähkön 39 %. Kaasun käyttö oli 14,1 % energiakuluista ja poltto- ja voiteluaineiden 4,5 %. Vuodesta 2018 energiakulut ovat vähentyneet 289 706 €. Siihen ovat osaltaan vaikuttaneet edellisvuosina tehdyt energiatehokkuusinvestoinnit.

Kaupungin energiakulut muodostivat vuonna 2019 1,7 % kaikista toimintakuluista. Osuudessa on tapahtunut hienoinen nousu verrattuna aiempiin vuosiin: Vuonna 2017 osuus oli 1,66 % ja vuonna 2018 1,67 %.

Veden käytöstä aiheutui v. 2019 kuluja yhteensä 1 152 484 €, josta talousveden osuus oli 513 304 € ja jäteveden osuus 639 180 €.

Kuva 9. Kouvola kaupungin energiakulut vuonna 2019 (€).

Tavoite 2/3: Uusiutuvan energian osuus Kouvola alueen energiantuotannosta kasvaa vuosittain. Mittari: Uusiutuvan energian osuus, %.

Tilanne: Uusiutuva energia

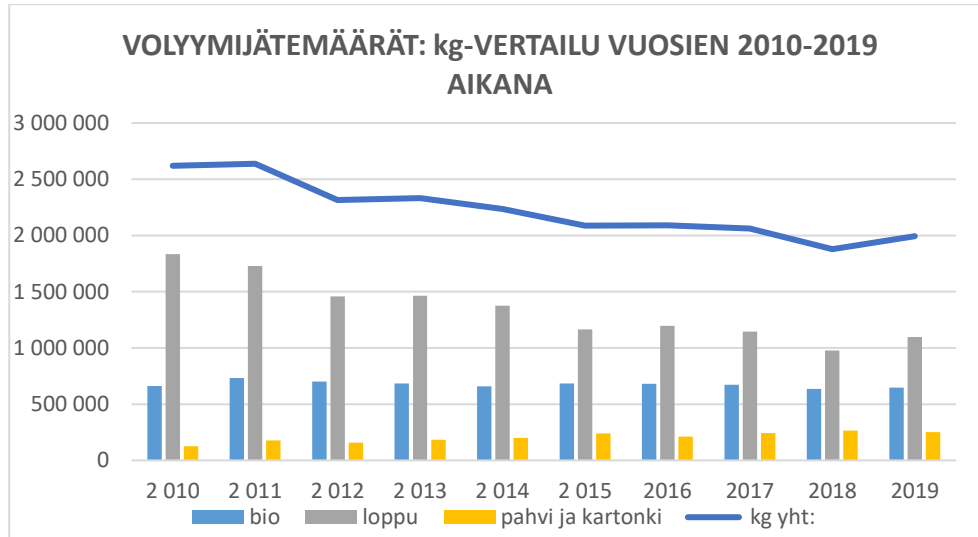
Uusiutuvan energian osuus Kouvola alueella tapahtuvasta energiantuotannosta oli vuonna 2012 n. 90 % sähkön ja n. 70 % kaukolämmön osalta (Kouvola kaupungin uusiutuvan energian kuntakatselmus 2015). Vastaavaa laskelmaa ei ole sen jälkeen tehty, joten tavoitteen toteutumisesta ei ole tarkkaa tietoa. Kaukolämmön tuotannossa turpeen osuus on jonkin verran vähentynyt ja puuperäisten polttoaineiden lisääntynyt. Voidaan siis arvioida, että uusiutuvan energian osuus on kasvanut.

Tavoite 3/3: Kaupungin kiinteistöjen kokonaisjättemäärä laskee 10 % v. 2014 tasosta. Mittari: Jättemäärä, tn ja €

Tilanne: Jäte

Jättemäärien vertailussa on seurattu kaupungin kiinteistöjen osalta ns. volyymijätteitä, joita ovat loppujäte, biojäte sekä pahvi ja kartonki (kuva 10). Niiden kokonaismäärä vertailuvuotena 2014 oli 2 331 868 kg ja vuonna 2019 1 992 329 kg. Vähennys on 11 % eli ympäristöohjelman tavoite (10 % vähennys) on saavutettu. Kokonaisjättemäärään tulevat lisäksi vielä paperi sekä tietosuoja-, lasi- ja metallijäte. Paperin osalta ei ole käytettävissä kilomäärätietoja ja muiden määrät ovat vähäisiä volyymijätteisiin verrattuna.

On myös otettava huomioon lajittelukäytännöissä tapahtuneet muutokset, jotka vaikuttavat eri jätelajien kirjaamiseen: Vuoden 2019 kuluessa siirryttiin aiemmin kerätyn energijakeen sijaan keräämään muovipakkauksia, jolloin siihen soveltumattomat (mutta energiakäyttöön soveltuvat) jätteet lajiteltiin loppujätteen.

Kuva 10. Kouvolan kaupungin kiinteistöistä kerätyn volyyminjätteen määrä (kg).

Kustannukset: Jätehuolto

Jätehuoltopalvelujen ostot ovat vähentyneet siinä, missä jätemäärätkin (kuva 11). Vuonna 2014 kokonaiskustannukset olivat 474 169 € ja vuonna 2019 359 584€. Kuluttajahintaindeksiin suhteutettuna kustannukset ovat laskeneet jopa 26,4 % (vuoden 2014 ostot vastaavat vuoden 2019 rahan arvona 488 599 euroa).

Kaupungin jätehuollon kokonaiskustannukset ovat suuremmat, kuin edellä esitetyt kiinteistöjä koskevat luvut. Erilaisia jätelajeita syntyy kaupungin monissa toiminnoissa ja niistä kertyvät maksut lisätään kokonaiskuluihin. Lisäyksen jälkeen vuoden 2019 jätehuoltokulut olivat 483 328 € (vuonna 2018 580 185 €).

Kuva 11. Kouvolan kaupungin kiinteistöjen jätehuoltopalvelujen ostot (€).

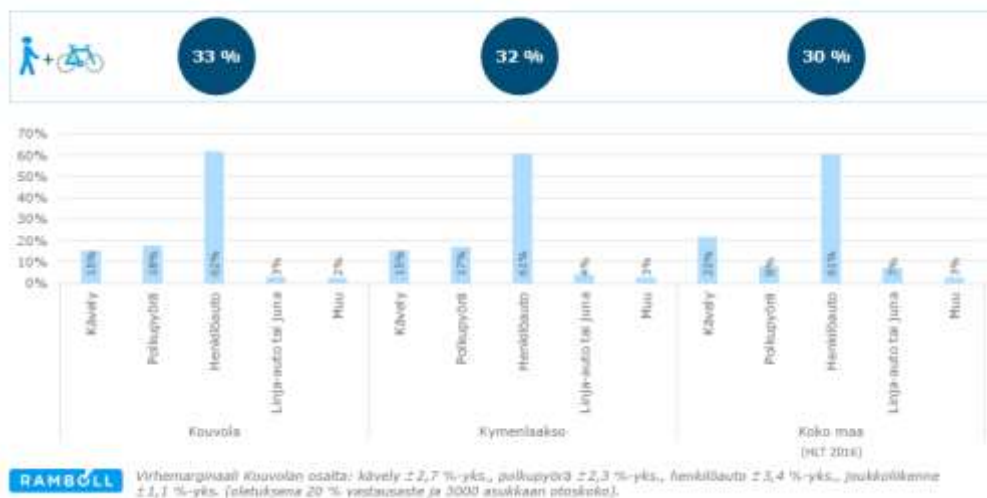
c. ELINYMPÄRISTÖ

Tavoite: Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuus liikkumistavoista kasvaa 1 % / vuosi.
Mittarit: Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuus %; oman auton käytöstä maksetut kilometrikorvaukset €/työntekijä

Tilanne: Kulkutapaosuudet

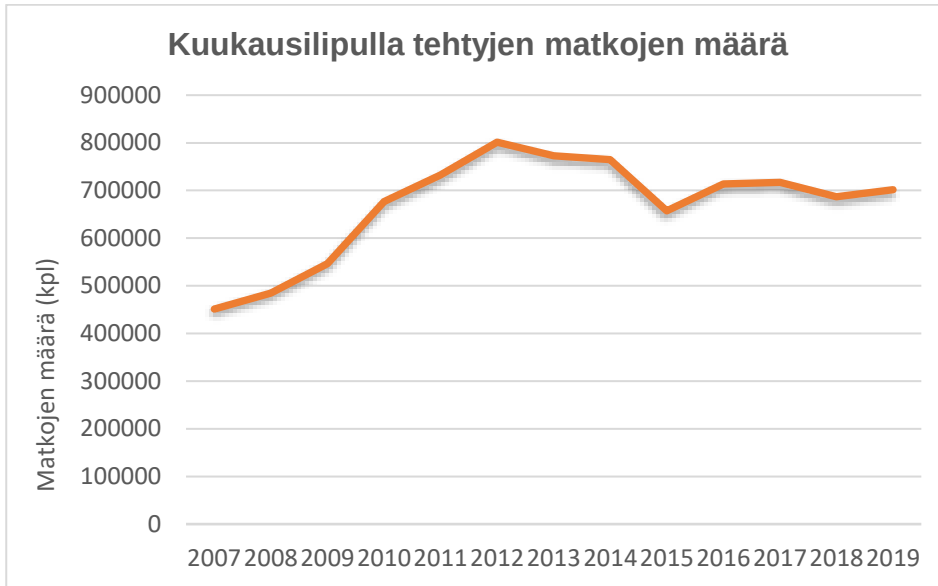
Vertailukohtana on valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2011, jossa kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuus matkojen määrästä oli Kouvolassa 27,6 %. Vuonna 2019 tehdyn kyselytutkimuksen (Ramboll) mukaan kävelyn, pyöräilyn tai joukkoliikenteen ilmoitti pääasiallisesti kulkumuodokseen 36 % vastaajista (kuva 12). Prosenttiosuudet eivät ole suoraan vertailukelpoisia, koska tutkimuskysymykset poikkeavat toisistaan. On kuitenkin mahdollista, että kevyen ja joukkoliikenteen osuus Kouvolassa on jonkin verran lisääntynyt vuodesta 2011. Tähän viittaa myös Kouvolan oma vuonna 2018 toteuttama kulkutapakysely. Jos todellinen kulkutapaosuus on n. 30 %, niin ympäristöohjelmassa asetettu tavoite on saavutettu. Tarkempi tieto saadaan tulevista kulkutapaselvityksistä.

KULKUTAPAJAKAUMA PÄÄASIALLISEN KULKUTAVAN MUKAAN

Kuva 12. Kulkutapajakauma vuonna 2019. Lähde: Ramboll.

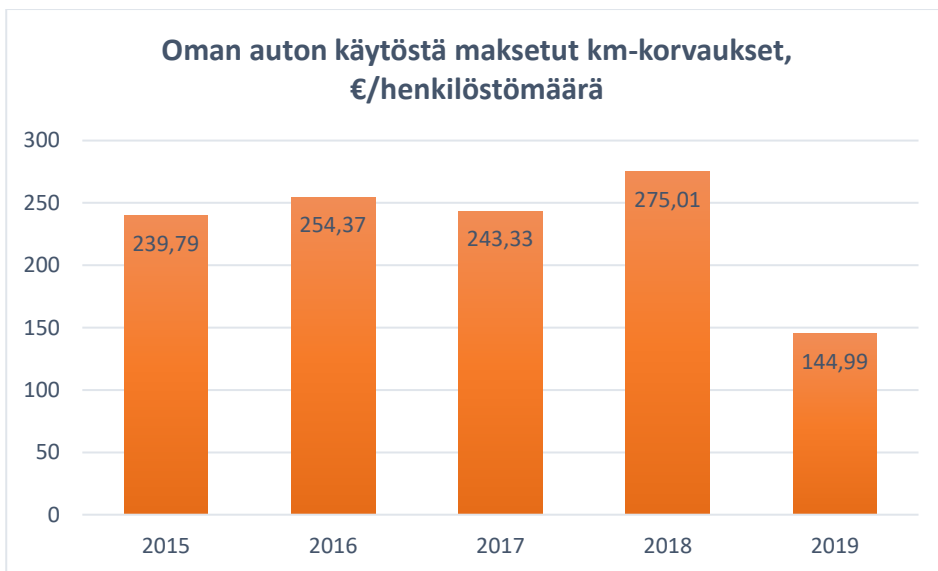
Joukkoliikenteen osalta seurantatietoa on paremmin käytettävissä. Kuvassa 13 on kuukausilipulla tehtyjen matkojen määrä vuosittain. Kuvaajan perusteella nähdään, että viime vuosina joukkoliikenteen käyttö on pysytellyt jokseenkin samalla tasolla.

Kuva 13. Kuukausilipulla tehtyjen matkojen määrä Kouvolan busseissa.

Tilanne: Oman auton käytöstä maksetut km-korvaukset

Kaupungin työntekijöilleen maksamat kilometrikorvaukset (kuva 14) pysyttelivät viime vuoteen saakka jokseenkin samalla tasolla ja jopa nousten vuonna 2018. Vuoden 2019 alusta aloitti sote-kuntayhtymä (Kymsote), johon siirtyi huomattava määrä työntekijöitä. Muutos vähensi kaupungin palveluksessa olevien työntekijöiden (vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt) n. 40 prosentilla. Samalla oman auton käytöstä maksetut km-korvaukset suhteessa henkilöstömäärään vähenivät n. 47 %. Vähennys viittaa siihen, että sote-henkilöstön osuus oman auton käytöstä on ollut jokseenkin merkittävä.

Kuva 14. Oman auton käytöstä maksetut km-korvaukset (€/kaupungin henkilöstömäärä).

Tavoite: Luonnon monimuotoisuuden väheneminen pysäytetään.

Mittarit: Vanhojen metsien osuus kaupungin metsistä %; käsittelemättömän metsän osuus taajamametsistä %

Tilanne: Luonnon monimuotoisuus

Kouvolan kaupungin metsät on luokiteltu taajamien lähi-, ulkoilu- ja virkistys-, suoja-, arvo- ja suojelumetsiksi sekä talousmetsiksi. Kaupungin metsäpinta-ala on yhteensä 3947 ha (taulukko 3), josta talousmetsää on n. 600 ha. Suurin osa on siis muuta kuin talousmetsää.

Suojeltuja metsiä on 176,3 ha eli 4,5 % koko metsäalasta. Yli 100-vuotiaista metsää, jota talousmetsän kiertoon verrattuna voidaan pitää jo melko iäkkäänä, on 694 ha (kaikkien kaupungin omistamien metsien keski-ikä on 63 v). Sen osuus on siten 17,6 % kaupungin metsäalasta. Luku on merkittävästi suurempi kuin vuoden 2018 vuosiraportissa johtuen tulkinnan tarkentumisesta: iäkkäisiin metsiin sisältyy arvometsiä, suojelualueita ym., joten yli 100-vuotiaiden osuus kohoa koko metsäpinta-alaan suhteutettuna.

Käsittelemättömiksi metsiksi luetaan arvometsät, joita oli 492,7 ha. Niihin sisältyy siis osa yli 100-vuotiaista metsistä. Myös osa suojelualueista sisältyy arvometsien lukuun. Käsittelemättömien metsien osuus painottuu taajamametsiin. Kaikista kaupungin metsistä niiden osuus oli 12,5 % ja taajamametsistä hieman suurempi.

Taulukko 3. Kouvolan kaupungin metsät. Huom! Taulukon eri metsäalueet ovat limittäisiä, joten lukuja ei lasketa yhteen.

Kouvolan kaupungin metsät	ha	%
Kaupungin metsät yhteensä	3947	
Suojelualueet	176,3	4,5
Yli 100-vuotiaat metsät	694	17,5
Käsittelemättömän metsä = arvoalueet	492,7	12,5
Talousmetsää (noin)	600	15

Metsien osalta luonnon monimuotoisuutta on onnistuttu vaalimaan kaupungin omistamilla alueilla jokseenkin hyvin. Suojelualueiden osuus on hyvä verrattuna muihin kuntiin ja iäkästä metsää on voitu säilyttää kohtalaisen hyvin. Arvoalueita on tunnistettu melko paljon ja ne voidaan jättää metsänkäsittelyn ulkopuolelle.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää työtä tehtiin vuonna 2019 myös jatkamalla haitallisten vieraslajien torjuntaa. Kaupungin mailla olevia jättiputkikohteita oli tiedossa 231 kpl, joista 87:ssä ei kesällä havaittu yhtään jättiputkea ja joista uusia havaintoja oli yhteensä 14 kpl. Torjuntaa suoritti Nopest Oy:n kahden hengen tiimi. Jättipalsamin torjuntaa toteutettiin maaomaisuuden taholta järjestämällä esim. torjuntatalkoita.

Tavoite: Ympäristön tilaa parannetaan.
Mittarit: Ympäristön tila -raportin mittarit

Tilanne: Ympäristön tila

Kouvolan ympäristön tila on vuosikymmenten kuluessa parantunut monilta osin (esim. pintavesien laatu, ympäristöriskit). Elinympäristöömme kohdistuu kuitenkin jatkuvasti kuormitusta ja siksi tilannetta on tarkkailtava säännöllisesti. Kouvolan ympäristön tilasta on käytettävissä seurantatietoa seuraavilta osin:

Kouvolan kasvihuonekaasupäästöt

Pintavesien laatu

Ilmanlaatu

Melu

Kouvolan jätemäärät (jäteasemat ja asukkaat)

Lisäksi tietoa on käytettävissä ympäristövalvontaan liittyen pilaantuneista maista ja muista ympäristöriskeistä sekä teollisuuden ja muun yritystoiminnan aiheuttamasta kuormituksesta. Tietoa on kertynyt myös luonnon monimuotoisuudesta. Näiden osalta tieto ei kuitenkaan ole vuosittain seurattavassa muodossa, vaan edellytyksenä on erikseen koottavat raportit. Tällä hetkellä niistä ei kuitenkaan ole käytettävissä ajan tasalla olevia raportteja.

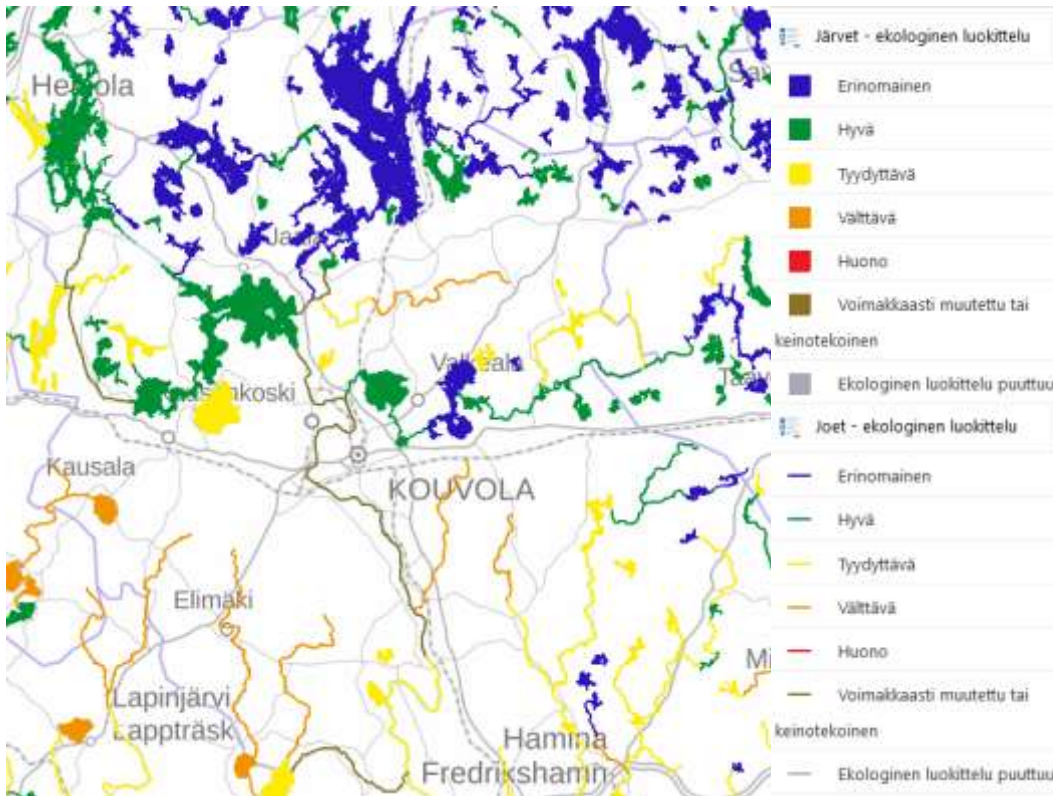
Seuraavassa on lyhyesti esitelty Kouvolan ympäristön tila käytettävissä olevaan seurantatietoon perustuen.

a. Kasvihuonekaasupäästöt

Tämä kuuluu ympäristöohjelman seurattaviin asioihin ja on esitelty kohdassa 3 a.

b. Pintavesien laatu

Vedenlaatutiedot perustuvat Suomen ympäristökeskuksen tuottamaan aineistoon. Virtavedet ovat suu-
relta osin joko tyydyttävässä tai välttävissä kunnossa. Kymijoen päähaara on Suomen ympäristökeskuksen
luokittelun mukaan voimakkaasti muutettu tai keinotekoinen (kuva 15). Järvien vedenlaatu on Kouvolassa
enimmäkseen hyvä tai erinomainen, mutta eräiden pienten järvien osalta etenkin alueen eteläosissa vain
tyydyttävä (kuva 15).

Kuva 15. Pintavesien vedenlaatu Kouvola seudulla. Lähde: Suomen ympäristökeskus.

c. Ilmanlaatu

Ilmanlaadusta kootaan vuosiraportti, joka on luettavissa kaupungin verkkosivuilla (<https://www.kouvola.fi/wp-content/uploads/2020/04/Pohjois-Kymenlaakson-ilmanlaatu-2019-210420-final.pdf>). Yhteenvedon vuodelta 2019 raportista voidaan todeta, että valtaosin Kouvola ilmanlaatu luokiteltiin hyväksi vuonna 2019. Huonoimmillaan ilmanlaatu oli maaliskuussa katupölyjakson aikana.

d. Melu

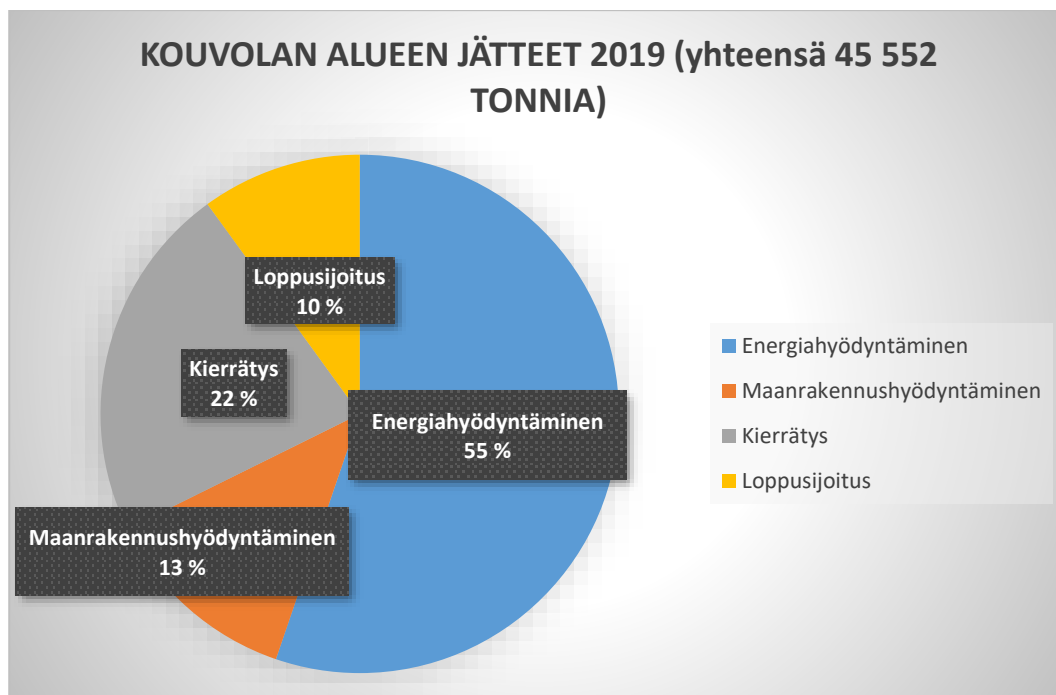
Kouvolan melutilanteesta on laadittu raportti vuonna 2016. Raportti on luettavissa kaupungin verkkosivuilla (https://www.kouvola.fi/wp-content/uploads/2019/01/Kouvolan-meluselvitys_raportti.pdf). Raportin perusteella voidaan todeta, että merkittävin melun aiheuttaja Kouvola on liikenne, päiväaikaan etenkin tieliikenne. Öisin korostuu raideliikenteen osuus. Teollisuuden aiheuttama melu on selvästi vähäisempää.

e. Kouvolan jätemäärät

Jätemäärätiedot perustuvat Kymenlaakson Jäte Oy:n tilastoihin (taulukko 4 ja kuva 16). Tietoihin sisältyvät Kouvolan jäteasemille ja Keltakankaan jätekeskukseen tuodut jätteet sekä kiinteistöjen ja ekopisteiden jätemäärät. Lukuihin ei sisälly teollisuuden jätteitä tai muita jätteitä, jotka eivät tule Kymenlaakson Jäte Oy:n käsittelyyn. Jätemäärät tulevat nyt uutena seurantatietona ympäristöraportointiin. Tavoitteena on kierrätyksen osuuden kasvattaminen.

Taulukko 4. Kouvolan alueen jätemäärät ja hyödyntäminen. Lähde: Kymenlaakson jäte Oy.

Kouvolan alueen jätteet ja niiden hyödyntäminen	tonnia	%
Energiahyödyntäminen	25163,63	55
Maanrakennushyödyntäminen	5665,86	12
Kierrätys	10169,47	22
Loppusijoitus	4553,50	10
yht.	45552,45	100

Kuva 16. Kouvolan alueen jätteet ja hyödyntäminen. Lähde: Kymenlaakson jäte Oy.

d. TOIMINTATAPA

Tavoite: Ympäristökasvatus tavoittaa kaikki ikäluokat.

Mittari: Ikäluokat, joille järjestetään ympäristökasvatusta %

Tilanne: Ympäristökasvatus

Varhaiskasvatuksen osalta ympäristökasvatus on aktiivista ja sitä koordinoi varhaiskasvatuksen ympäristökasvattaja. Käytössä on mm. ympäristökasvatustarjotin, josta päiväkodit voivat valita itselleen sopivia teemakokonaisuuksia. Varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuskierroksia tehtiin 91 kpl ja niillä tavoitettiin 1237 lasta ja 248 aikuista. Lisäksi eri tapahtumien kautta ympäristökasvattaja tavoitti n. 160 lapsiperhettä.

Varhaiskasvatuksessa on edistetty kaupunkiviljelyä ja hyvien kokemusten myötä se sisällytettiin kuntakoh-
taiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen yksiköistä 95 prosentilla on lisäksi valmiina ym-
päristökasvatussuunnitelma.

Keväällä 2019 uusia Vihreitä lippu-sertifikaatteja myönnettiin kolmelle uudelle päiväkodille, minkä seurauk-
sena Kouvolan varhaiskasvatuksessa on kaikkiaan neljä Vihreä lippu-päiväkotia. Syksyllä 2019 vielä kaksi
uutta päiväkotia liittyi mukaan Vihreä lippu-ohjelmaan.

Ympäristökasvatus sisältyy esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin. Yhtenä toimintakulttuurin kehittä-
mistä ohjaavana periaatteena on vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen. Koulu-
jen lähiympäristöjä ja luontoa hyödynnetään koulujen oppimisympäristöinä.

Perusopetuksessa on ollut käytäntönä nelosluokkalaisten ympäristökoulupäivät. Lisäksi järjestetään vuosit-
tain 1.-6. luokkien pienryhmien oppilaille Dyykkaaks' sulla -ympäristökasvatuspäivä. Kouluissa on myös kes-
tävän kehityksen kerhoja tai muuta kerhotoimintaa, jossa ympäristövastuullisuus on ohjaavana arvona.

Yksi Kouvolan kouluista on mukana Vihreä lippu -ohjelmassa.

Koulutettujen ekotukihenkilöiden kautta niin varhaiskasvatukseen kuin esi- ja perusopetukseenkin on saatu
mukaan vahvaa arjen ympäristönäkökulmaa. Vuoden 2019 lopulla varhaiskasvatuksessa oli noin 45 ja pe-
ruskouluissa 32 ekotukihenkilöä.

Kun ympäristökasvatus ymmärretään myös aikuisikäluokkia koskevaksi, on arviointi vaikeampaa. Kymen-
laakson ympäristökasvatusverkoston (KYY) puitteissa tehdään vuoden 2020 aikana kyselytutkimus, jossa
tiedustellaan mm. ympäristötiedon tarpeita eri organisaatioissa, yrityksissä, järjestöissä jne. Tulosten avulla
saadaan toivottavasti lisävalaistusta tulevia viestintä- ja koulutustoimenpiteitä ajatellen.

Tavoite: Ympäristönäkökulma huomioidaan järjestelmällisesti kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa.

Mittari: Ympäristöjärjestelmän toimivuus, itse- ja vertaisarvioinnin tulokset

Tilanne: Ympäristöjärjestelmän toimivuus

Ympäristöjärjestelmä on kehikko, jonka avulla ympäristötavoitteet kytketään osaksi kaupunkistrategiaa,
talousarviota ja niiden seuranta. Järjestelmä on muokkautunut viime vuosina johtuen mm. kaupunkistra-
tegian uudistamisesta vuoden 2018 alussa. Ympäristöryhmä on uudistunut ja se kokoontuu neljä kertaa
vuodessa. Ryhmä toimii myös kaupungin Hinku-työryhmänä ja kokousten sisällöt ovat muokkautuneet.
Hinku-foorumiin liittyminen toi järjestelmään muitakin muutostarpeita mm. Hinku-vuosikellon (= vuotuiset
hiilineutraalisuustavoitteet) myötä.

Säännöllistä vertaisarviointia ei ole toteutettu (edellinen Lahden seudun ympäristöpalvelujen tekemä on
vuodelta 2013), eikä itsearviointiakaan järjestelmän toimivuutta arvioiden. Ympäristöohjelman tavoittei-
den osalta itsearviointi toteutuu osana vuosiraportointia.

Ympäristöjärjestelmään kuuluu tärkeänä osana myös työpaikkakohtainen ekotukitoiminta. Sen myötä on
edistetty monella työpaikalla mm. jätteiden vähentämistä, kestävästä liikkumisesta, energiatehokkuutta ja ym-

päristökasvatusta. Vuonna 2019 hyväksyttiin kaupungin johtoryhmässä ekotukitoiminnan ohje, jossa edellytetään ekotukitoiminnan mahdollistamista ja resurssointia kaikilla kaupungin työpaikoilla. Ohjeen avulla ekotukitoiminnan asema määrittyy selkeästi osaksi kaupunkistrategian ja ympäristöohjelman toteuttamista.

4. YHTEENVETO

Kouvolan kaupungin ympäristöohjelma vuosille 2017-2020 koostui kaupunkiorganisaation puitteissa toteutettavista tavoitteista, jotka kattoivat kasvihuonekaasupäästöt, energiankulutuksen ja jätehuollon, liikkumisen, luonnon monimuotoisuuden, ympäristökasvatuksen, ympäristön tilan ja kaupunkiorganisaation toimintatavan. Kunnianhimoisimpia tavoitteita, lähinnä kasvihuonekaasupäästöjen osalta, ei saavutettu. Sen sijaan energiankulutus ja jätemäärät ovat vähentyneet tavoitteiden mukaisesti, kulkutavoissa kevyen liikenteen osuus näyttäisi kasvaneen ja kaupungin metsien osalta luonnon monimuotoisuuden edellytyksiä on onnistuttu säilyttämään. Toimintatavoissa varhaiskasvatuksen ympäristökasvatus on esimerkillistä ja esi- ja perusopetuksessakin ympäristökasvatus on osa opetussuunnitelmia ja toimintakulttuuria. Suurimmaksi osaksi ohjelman tavoitteet on saavutettu.

Ympäristöohjelma päivitettiin vuoden 2018 kuluessa ja uusi ohjelma hyväksyttiin valtuustossa alkuvuodesta 2019. Ajankohta oli otollinen uusille tavoitteille, koska vanhan ohjelman tavoitteet oli pääosin saavutettu. Kun kaupunginvaltuusto kevättalvella 2019 teki päätöksen liittymisestä Hinku-foorumiin, niin senkin myötä oli aika tarkastella uudestaan kaikkia ympäristötavoitteita. Maailma ympärillä muuttuu nopeasti ja kaupungin ympäristötavoitteitakin on syytä arvioida uudelleen lähes vuosittain. Uusi ohjelma on rakennettu tällaista tilannetta silmällä pitäen. Se on myös luonteeltaan ja tavoitteiltaan "koko kaupungin ohjelma", mikä tarkoittaa, että kaikkia kaupungin toimijoita ja asukkaita kannustetaan toimimaan ohjelman suuntaisesti.

Uusi ympäristöohjelma, Ympäristö 2030, on luonteva jatko aiemmalle ohjelmalle: Kun yhdet tavoitteet on saavutettu, on aika mennä eteenpäin.

Lisätietoja:

- ympäristöasiantuntija Timo Martikainen, p. 020 615 6755, timo.martikainen(a)kouvola.fi
- ympäristöjohtaja Hannu Friman, p. 020 615 7900, hannu.friman(a)kouvola.fi
- <https://www.kouvola.fi/asuminen-ja-ymparisto/luonto-ja-ymparisto/ymparistoohjelma/>

Luonnonsuojelualueet

Toimiva jätehuolto

Vesihuolto-osuuskunnat

Kimppakyytipalvelu

Kestävän kehityksen Kerkko-verkosto

Sähköiset palvelut

Uusiutuvat energianlähteet

Kauniit puistot

Lähi- ja luomuruokaa

Jättiputken torjunta

Laadukkaat ulkoilureitit

Hyvä ilmanlaatu

Edullinen kaupunkilippu

Kattava viheralueverkosto

Ympäristöjärjestelmä

CO₂-päästöseuranta

Green Spirit-elinkeino-ohjelma

Puhdas juomavesi

Kymijoen virkistyskäyttö

Biokaasulaitos

Kattava pyörätieverkosto

Kaasuautot

Repoveden kansallispuisto

Energiatehokkuussopimus

Uusiomaanrakentaminen

Ympäristöohjelma

Ekotukitoiminta

Ympäristökasvatus

Energiatehokas katuvalaistus

Puurakentaminen